

Струка (назив): Култура и умјетност, четврти степен		
Занимање (назив): Музички извођач, музички сарадник		
Предмет (назив): СРПСКИ ЈЕЗИК		
Опис (предмета): Општеобразовни предмет		
Модул (наслов): КЊИЖЕВНОСТ (Модул је обавезан за први разред) (око 55 часова)		
Датум: 2021. година	Шифра:	Редни број: 3.
Сврха		
Модул је развијен тако да омогући ученицима да разумију и тумаче књижевно дјело.		
Специјални захтјеви / Предуслови		
Знања стечена у основој школи и кроз први модул Увод у књижевност (основни појмови, књижевни родови и врсте, главне карактеристике).		
Циљеви		
<ul style="list-style-type: none"> – Развијање способности доживљавања и тумачења књижевног дјела – Развијање способности интерпретације књижевног дјела – Развијање способности разумијевања умјетничких вриједности књижевног дјела – Развијање способности критичког мишљења – Развијање интересовања за књижевност – Богаћење рјечника и развијање језичке културе 		
Теме		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Књижевност старог вијека 2. Средњовјековна књижевност 3. Народна (усмена) књижевност 4. Хуманизам и ренесанса 5. Барок и класицизам 		

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. <i>Књижевност старог вијека</i>	<ul style="list-style-type: none">– разумије друштвено-историјски контекст наративног времена и простора;– интерпретира основне информације о књижевности старог вијека– препозна и објасни књижевне врсте у оквиру књижевности старог вијека– може да анализира књижевни текст (дјело или одломак) који припада одговарајућој књижевној врсти (еп, епска поезија у прози, трагедија) уочивши основне појмове и особине наведених књижевних врста– слободно и аргументовано искаже своје мишљење о прочитаном књижевном дјелу.	<ul style="list-style-type: none">– повезује знања стечена у основној школи, знања из модула Увод у књижевност (појмови, карактеристике одређених књижевних родова и врста) са новим знањима која се односе на анализу конкретног књижевног дјела или одломка.– примјењује новостечена знања која се односе на анализу конкретних књижевних текстова; -уочи универзалност основних мисли обрађених књижевних текстова, те их повеже са савременим животом.	<ul style="list-style-type: none">– посједује свијест о важности изражавања емоција, те исказује утиске о прочитаном књижевном дјелу;– умије да анализира књижевно дјело;– умије да контекстуализује садржај књижевног дјела са савременим добом и животом	Тема 1. Систематизовати сазнања о подјели и особеностима књижевних врста, те издвојити специфичности за ову епоху у књижевности. Кроз ишчитавање одломака, већих цјелина, а затим и комплетних дјела постепено ученицима приближити, учинити разумљивијим и интересантнијим књижевне текстове старог вијека откривајући њихове универзалне поруке, хуманистичке идеје, моралне принципе. Самостално читање предметног књижевног дјела. Анализирати еп, епско дјело у прози, трагедију. Ученици исказују утиске о прочитаном књижевном дјелу. Ставити акценат на језик и израз, прожимати непрестано рад неопходним понављањима књижевнотеоријских појмова конкретно на тексту. Оспособити ученике да анализу књижевних текстова (одломака или дјела у цјелини) ураде и у писаној форми.
2. <i>Средњовјековна књижевност</i>	<ul style="list-style-type: none">– уочи, разумије и објасни међусобне везе и утицаје усмене и писане књижевности.– прочита и разумије одломке изабраних			Тема 2. Систематизовати стечена знања о питању писмености, историјском развоју језика, рад Ћирила и Методија. Прочитати одломке изабраних житија, као и наша најпознатија дјела из лирске поезије ове епохе. У заједничком раду са ученицима уочити,

	<p>текстова који припадају овој епохи са идентификовањем нових књижевних облика, уочавањем облика стила, издвајањем основних мотива и мисли.</p> <p>– презентује основне карактеристике средњовјековне књижевности, али и умјетности.</p> <p>– прошири своје знање о животу, дјеловању и значају у српској култури личности попут Стефана Немање, Светог Саве.</p>			<p>издвојити основне карактеристике стила писања ове епохе (нпр. акростих, шематизам, религијски карактер, специфичан приступ теми, својеврсна униженост писца, стилске фигуре и сл.)</p> <p>Уз систематизацију књижевних врста и родова, издвојити и књижевне врсте присутне и специфичне за ову епоху.</p> <p>Ставити акценат на присутна средства умјетничког изражавања конкретно на одабраним и анализираним текстовима.</p> <p>Ученицима уклонити предрасуде о средњем вијеку као мрачном добу, већ кроз заједнички рад и отворенији приступ, употребу различитих текстова (легенди, предања), а посебно других умјетности (сликарство, архитектура, музика) приближити сву љепоту, богатство и значај ове епохе у развоју српске културе уопште.</p>
<p><i>3. Народна (усмена) књижевност</i></p>	<p>– објасни појам, уочи и издвоји битне одлике, основне теме и мотиве наше народне књижевности.</p> <p>– кроз стечено и усвојено знање (модул Увод у књижевност) оствари теоријски и историјски приступ дјелима наше народне књижевности, те схвати њен свеопшти значај у историји и развоју српског народа.</p> <p>– самостално</p>			<p>Тема 3.</p> <p>Упознати ученике са атмосфером у којој је настала наша народна књижевност, заједно посматрати, анализирати друштвено историјске прилике, посебно човјека тога времена и његове преокупације.</p> <p>Анализирати књижевне текстове различитих књижевних врста (лирска пјесма, епска пјесма, епско-лирска пјесма, бајка, приповијетка) истичући њихове специфичне одлике (емоционалност, ритам, композицију, мотиве, карактеризације и сл.) сличности и разлике.</p> <p>Усмено презентовање урађеног.</p> <p>Оспособити ученике да анализу књижевних текстова (одломака или дјела у цјелини) ураде и у писаној форми.</p>

	анализира књижевни текст (народна лирска пјесма, народна епска пјесма, епско-лирска народна пјесма, народна проза) користећи усвојен критички рјечник (тема, мотив, композиција, ритам, језик, стилска средства, наратор, стереотипи и сл.)			
4. Хуманизам и ренесанса	<p>– разумије друштвено-историјски контекст наративног времена и простора</p> <p>-разумије и објасни одвојено појмове хуманизма и ренесансе.</p> <p>-интерпретира главна обиљежја ове епохе кроз одређене друштвене промјене, кроз велике промјене у поимању и доживљају умјетности, али и у конкретном умјетничком стварању.</p> <p>- разумије, самостално анализира одређени књижевни текст – одломак или дјело у цјелини (лирску</p>			<p>Тема 4.</p> <p>Разговарати са ученицима уопштено о умјетности, њеном развоју, појединим епохама у том развоју и карактеристикама. При томе водити их у правцу посматрања улоге човјека у самом развоју умјетности, његових преокупација, начина размишљања. Поредити поједине, већ раније упознате и обрађене епохе.</p> <p>Прочитати, анализирати одабране књижевне текстове (одломке или дјела у цјелини) користећи различите методе адекватне за узраст, ниво знања ученика, али и природу самог књижевног текста. Задавати истраживачке и стваралачке задатке, како би ученици што самосталније препознали обиљежја саме епохе у анализираним књижевним текстовима.</p> <p>Понављати раније усвојене књижевнотеоријске појмове, користити их у самим анализама. Оспособити ученике да самостално изнесу критички суд, у усменој и писменој форми.</p>

	<p>пјесму, еп, новелу, комедију, роман) користећи већ усвојени критички рјечник.</p> <ul style="list-style-type: none"> - овлада новим пјесничким формама (сонет) - разумије тадашње књижевне појаве попут нпр. петраркизма. - препозна симболику дјела, те изнесе лични доживљај и суд о прочитаном и анализираном књижевном тексту; 			
5.Барок и класицизам	<p>-објасни духовну климу, историјско-друштвени оквир епохе.</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије основне појмове, кључне ријечи барока и класицизма. - препозна и разумије основне карактеристике барока и класицизма у умјетности. - изводи закључке поредећи ове правце са претходним уочавајући сличности и разлике. - уочи одлике барока 			<p>Тема 5.</p> <p>Кроз комбинацију метода предавања, проблемског излагања, уз кориштење сазнања остварих упознавањем и савладавањем претходних епоха у књижевности и умјетности доћи до закључака о главним карактеристикама ових праваца.</p> <p>Кроз разговор са ученицима о музици из тог периода повлачити паралеле или тражити битне разлике у односу на књижевност.</p> <p>Анализирати књижевне текстове (одломак), те препознати основна обиљежја барока и класицизма.</p>

	и класицизма у конкретном књижевном тексту (одломак)			
--	--	--	--	--

Интеграција

Историја. Историја књижевности.

Извори

- 1. Уџбеници одобрени од стране Министарства: Читанка за 1. разред гимназије (Данијел Дојчиновић, Валентина Милекић Ковачевић)
- 2. Други извори:
- Библија: Стари завјет- Прва књига Мојсијева Постање (одломак); Легенда о потопу, Приче Соломунове
Нови завјет: Јеванђеље по Матеју. Бесједа на гори
- Борислав Пекић: Време чуда (одломак) Чудо у Јабнелу
- Хомер: „Илијада“ (одломак)- прво пјевање, шесто пјевање
- Хомер: „Одисеја“ (одломак)- дванаесто пјевање
- „Мит о Едипу“
- Црноризац Храбар: „О писменима“
- Свети Сава: „Житије господина Симеуна“ (одломак)
- Доментијан: „Житије Светог Саве“ (одломак)
- Легенде о Светом Сави- избор;
- Јефимија: “Похвала кнезу Лазару“
- Милан Ракић: „Јефимија“
- Јован Деретић: „Културна историја Срба“- Немањићи (одломци)
- Народна лирска пјесма – избор („Бисерна брада“, „Јабланова моба“, „Виша је гора од горе“)
- Народна епска пјесма- избор („Ропство Јанковић Стојана“, „Диоба Јакшића“, „Косовка дјевојка“, „Почетак буне против дахија“, „Марко Краљевић и брат му Андријаш“)
- Епско-лирске народне пјесме- избор („Хасанагиница“, „Стојан и Љиљана“, „Удаја сестре Љубовића“, „Омер и Мерима“)
- Народна пјесма: „Женидба Милића барјактара“
- Љубомир Симовић: „Хасанагиница“ (одломци)
- Народна проза – избор („Златна јабука и девет пауница“, „Ђаво и његов шегрт, „Дјевојка бржа од коња“, „Насрадин- хоџа и Француз“)
- Франческо Петрарка: „Канцонијер“- избор
- Ђовани Бокачо: „Декамерон“- избор;
- Џиво Гундулић: „Осман“ (одломци)
- Жан Батист Молијер: „Тврдица“ (одломак)

Напомена: Понуђени извори су приједлози за обраду. Сваком наставнику даје се могућност сопственог избора између понуђених књижевних текстова.

Лектира (наставник бира минимум четири од осам понуђених наслова):

- Еп о Гилгамешу;
- Софокле: „Антигона“
- Данте Алигијери: „Пакао“
- Вилијам Шекспир: „Ромео и Јулија“
- Џером Дејвид Селинџер: „Ловац у жити“;
- Оскар Вајлд: „Слика Доријана Греја“
- Момо Капор: „Белешке једне Ане“
- Пауло Коељо: „Алхемичар“

Напомена: Понуђени извори су приједлози за обраду. Сваком наставнику даје се могућност сопственог избора између понуђених књижевних текстова.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи

Усмени одговор:

- умијеће анализе књижевног дјела,
- познавање карактеристика књижевних родова и врста на тексту,
- кориштење књижевнотеоријских термина,
- изношење критичког става о дјелу,
- доказивање личног става аргументима из књижевног текста.

Есеј:

Рад ученика на есејима – два школска часа.

Оцјењивање обухвата:

- самостално анализирање датог књижевног текста,
- језичко и композиционо обликовање есеја,
- поштовање правописних правила.

Задаци објективног типа:

Питања предвиђена за задатке објективног типа из дефинисаних тематских јединица.

*Оставља се наставнику могућност да процијени вријеме за провјеру овог типа. Наставник по својој процјени може да се одлучи за: модуларни тест који би обухватио градиво цијелог модула, писмене провјере наведеног типа које би обухватиле поједине теме у оквиру датог модула или и једно и друго.